

เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง แหล่งอารยธรรมโบราณในภูมิภาคเอเชีย : อารยธรรมอินเดีย

1. แหล่งกำเนิดและความสำคัญ

- ศิลปวัฒนธรรมอินเดียเป็นแหล่งอารยธรรมที่เจริญรุ่งเรือง และเก่าแก่แห่งหนึ่งของโลก
- อินเดียโบราณมิได้หมายถึงดินแดนเฉพาะประเทศอินเดียในปัจจุบันเท่านั้น แต่หมายถึง
- อินเดียเรียกตามสภาพทางภูมิศาสตร์ว่า
- อารยธรรมอินเดียก่อกำเนิดขึ้นมาจากการเป็นอารยธรรมลุ่มแม่น้ำ
- แม้ว่าอารยธรรมอินเดียจะมีความหลากหลาย แต่ลักษณะร่วมที่สำคัญของอารยธรรมอินเดีย คือ
- อารยธรรมอินเดียแบ่งกล่าวเป็นสมัยต่างๆ ดังนี้

➤ อารยธรรมสมัยสินธุ

- อารยธรรมสมัยสินธุ เป็นอารยธรรมที่เก่าแก่ที่สุดที่ค้นพบในอินเดียปัจจุบัน
- ร่องรอยของอารยธรรมลุ่มแม่น้ำสินธุ ส่วนใหญ่เขตความเจริญของอารยธรรมนี้อยู่ในประเทศปากีสถานในปัจจุบัน เมืองสำคัญที่มีการขุดค้น คือ และ
- ชนพื้นเมืองดั้งเดิมบริเวณนี้ คือ
- อารยธรรมสินธุ เป็นอารยธรรมเมือง มีการวางผังเมืองอย่างเป็นระบบ
- อารยธรรมสินธุมีการติดต่อกับอารยธรรมเมโสโปเตเมีย จากหลักฐาน คือ
- อารยธรรมสินธุมีความแตกต่างจากอารยธรรมอียิปต์และเมโสโปเตเมีย คือ
- มีการบูชาเทพเจ้าและประกอบพิธีกรรมต่างๆ
- สาเหตุของความเสื่อมนั้นไม่แน่ชัด แต่สาเหตุที่สำคัญ คือ

➤ อารยธรรมสมัยพระเวท

- เป็นอารยธรรมของพวกอารยัน
- มีการนำระบบวรรณะมาใช้ เพื่อ
- พระมหากษัตริย์มีฐานะเป็นสมมติเทพ พิธีอันเกี่ยวกับราชสำนัก ได้แก่
- มีการใช้เลขศูนัย ระบบทศนิยม วิชาตรีโกณมิติ การทำปฏิทิน
- เกิดศาสนา ขึ้นในสมัยนี้
- ทั้งความเชื่อในศาสนาพราหมณ์ – ฮินดู มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมของอินเดียอย่างมาก ที่สำคัญคือ งานวรรณกรรม วรรณกรรมที่ได้รับอิทธิพลของศาสนาทั้ง 2 มี ดังนี้

1. คัมภีร์พระเวท

- แบ่งออกเป็น 4 หมวด คือ

2. คัมภีร์อุปนิษัท

- มีความสำคัญในฐานะที่เป็นส่วนเชื่อมศาสนาพราหมณ์จนพัฒนามาเป็นศาสนาฮินดู
- แนวคิดหลักของปรัชญาอุปนิษัท คือ เชื่อในความจริงที่เรียกว่า ปรมาตมัน หรือ พรหมัน ซึ่งเป็นที่มาของ

3. มหากาพย์มหาภารตยุทธ์

- เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับ

4. มหากาพย์รามายณะ

- เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับ

สมัยจักรวรรดิ

➤ อารยธรรมสมัยมคธ – เมารยะ

- สมัยมคธไม่ปรากฏหลักฐานทางศิลปวัฒนธรรมที่เด่นชัด ส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวที่บันทึกใน
- สมัยเมารยะเป็นสมัยแรกที่อินเดียรวมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเป็นอาณาจักรใหญ่ และเผยแพร่ศาสนาไปอย่างกว้างขวาง กษัตริย์สำคัญ คือ
- สถาปัตยกรรม มีการก่อสร้างศาสนสถานทางพระพุทธศาสนา การก่อสร้างสมัยนี้ได้รับอิทธิพลของ
- ประติมากรรม มีการแกะสลักเสาหินจารึกพระธรรมของพระพุทธเจ้า โดยที่หัวเสาเป็นรูปสัตว์ เรียกว่า
- มีการแพร่ขยายการเขียนหนังสือไปยังส่วนต่างๆ มีสำนักสอนการเขียนหนังสือและวิชาคณิตศาสตร์
- วรรณคดี ที่สำคัญคือ คัมภีร์อรรถศาสตร์ของพราหมณ์จามักยะ

➤ อารยธรรมสมัยกุษาณะ – อันธระ

- ภายหลังจากเสื่อมของราชวงศ์เมารยะ พวกกุษาณะก็ได้รวบรวมดินแดนต่างๆ กษัตริย์ในสมัยกุษาณะที่สำคัญคือ
- ประติมากรรมสกุลช่าง เป็นศิลปะการสร้างพระพุทธรูปที่ผสมผสานระหว่างอิทธิพลของกรีกและอินเดียเข้าด้วยกัน เรียกว่า

➤ อารยธรรมสมัยคุปตะ

- ราชวงศ์คุปตะเป็นยุคทองของอารยธรรมฮินดู
- เป็นสมัยที่พระพุทธศาสนาเสื่อมโทรมลง และศาสนา ได้รับการฟื้นฟูขึ้นมา
- วรรณคดี เป็นสมัยที่มีวรรณคดีเป็นภาษาสันสกฤต กวีที่มีชื่อเสียง คือ ผลงานสำคัญคือ
- ศิลปกรรม พระพุทธรูปสมัยคุปตะได้รับการยกย่องว่าเป็นศิลปะที่มีความงดงามที่สุดของศิลปะอินเดีย
- จิตรกรรม ภาพวาดที่พบในสมัยคุปตะเป็นจิตรกรรมฝาผนังเกี่ยวกับพุทธประวัติที่มีชื่อเสียงคือ

➤ อารยธรรมสมัยโมกุล

- ปกครองโดยราชวงศ์โมกุล ปกครองโดย
- เป็นราชวงศ์สุดท้ายของอินเดีย เพราะหลังจากนี้อินเดียตกเป็นอาณานิคมของ
- เป็นสมัยที่ศิลปวัฒนธรรมของอินเดียผสมผสานระหว่าง กับ
- มีการดำเนินนโยบายทางศาสนาที่เคร่งครัด ได้แก่ การประกาศให้ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาประจำชาติ เก็บภาษีสำหรับคนนอกศาสนาที่เรียกว่า ทำลายงานศิลปกรรมของศาสนาอื่น
- สมัยพระเจ้า ทรงให้อิสราภาพแก่ประชาชนในการนับถือศาสนา
- สถาปัตยกรรม ลักษณะของสถาปัตยกรรมในสมัยนี้จะเป็นลักษณะผสมระหว่างอิสลามและฮินดู ผลงานที่สำคัญคือ
- จิตรกรรม ผลงานในระยะแรกจิตรกรวาดภาพส่วนใหญ่เป็นชาวเปอร์เซีย
- วรรณกรรม ในสมัยสุลต่านแห่งเดลี มีการเขียนตำราและแต่งวรรณคดีเป็นภาษาพื้นเมือง ทำให้คนธรรมดาไม่สามารถเข้าใจได้ ในระยะนี้จึงเกิดภาษาใหม่ คือ
- งานวรรณกรรมที่สำคัญคือ เป็นของ

